

Det är inte jag, det är du

- motstridiga medborgardiskurser och demokrati
i Landskrona

Cornelia Fridén
Erika Staffas Lindberg

Abstract

Sedan Liberalerna tog över makten i Landskrona pågår en offensiv politik för att hantera höga nivåer av kriminalitet, arbetslöshet och bidragsberoende genom att attrahera en resursstark befolkning i syfte att uppnå *befolkningsmässig balans*. Den höga andelen utrikes födda till följd av de senaste 30 årens inflyttning anses ha förvärrat ett redan stagnerat näringsliv. Lösningar presenterade i offentliga handlingsplaner anses vara präglade av en bakomliggande strävan att byta ut delar av den nuvarande befolkningen. Hur kan en kommun hävda att vissa medborgare inte är önskvärda i staden? Strider detta mot en demokratisk värdegrund? I följande studie belyses diskrepansen mellan demokrati som ideal och praktik utifrån frågeställningen: Hur kan framställningen av medborgaren i offentliga dokument från Landskrona stad anses strida mot demokrati? Analysen baseras på en diskursanalys utifrån Mörkenstams diskursanalytiska verktyg. Studien identifierar en stigmatiserande diskurs om vissa medborgare och visar att demokratiska värden åsidosätts i den offentliga förvaltningen.

Nyckelord: demokrati, medborgare, Landskrona, värdegrund, diskursanalys

Antal ord: 9819

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	<i>Syfte och frågeställning</i>	1
1.2	<i>Avgränsningar</i>	2
1.3	<i>Bakgrund</i>	3
2	Teoretiskt ramverk	5
2.1	<i>Vad är en diskurs?</i>	5
2.2	<i>Diskursanalys som teori</i>	5
2.3	<i>Demokrati</i>	7
2.3.1	Demokrati som dynamiskt begrepp	7
2.3.2	Demokrati i praktiken	8
3	Metod	10
3.1	<i>Diskursanalys som metod</i>	10
3.1.1	Diskursanalys enligt Mörkenstam	10
3.1.2	Mörkenstams analogikedjor	11
3.2	<i>Val av material</i>	11
3.3	<i>Informantundersökning</i>	12
3.4	<i>Metodologisk diskussion</i>	13
4	Analys	14
4.1	<i>Problem</i>	14
4.2	<i>Orsak</i>	15
4.3	<i>Lösning</i>	17
4.4	<i>Analogikedjor</i>	19
4.4.1	De resursstarka	20
4.4.2	De bidragsberoende	20
5	Medborgardiskurser och demokrati	22
6	Sammanfattande diskussion	26
6.1	<i>Slutsats</i>	27
6.2	<i>Förslag till vidare forskning</i>	27
7	Referenser	28
7.1	<i>Tryckta och elektroniska källor</i>	28
7.2	<i>Informant</i>	29
7.3	<i>Primärmaterial</i>	29
8	Bilaga 1	31

1 Inledning

Mitt budskap till alla socialbidragstagare är: Flytta inte till Landskrona. Har du problem så vänd dig någon annanstans där du har större chans att få uppmärksamhet -*Torkild Strandberg, kommunstyrelsens ordförande* (Sydsvenskan 2012)

Landskrona har från kommunens sida beskrivits som ett svart får i relation till den starka ekonomiska tillväxten i den omgivande Öresundsregionen. Staden präglas istället av höga nivåer av bidragsberoende, arbetslöshet och kriminalitet. En utveckling som dateras tillbaka till Öresundsvarvets nedläggning år 1981 och medföljande bortfall av arbetstillfällen. En omfattande inflyttning från andra länder i kombination med att "etniska svenskar" (Landskrona stad 2010b, s. 9) i stor utsträckning lämnat staden ses som en bakomliggande orsak till de aktuella utmaningar staden säger sig stå inför. År 2008 lanserades projektet Rädda Landskrona, vilket två år senare resulterade i ett kommunalt handlingsprogram som föreslog att kommunen borde rätta till befolkningsmässiga obalanser. De politiska åtgärder som implementerats till följd av detta har främst fokuserat på bostadspolitik och har kritiserats för att tränga bort resurssvaga hushåll till förmån för en välbärgad medelklass. Dalia Mukhtar-Landgren (2005, s. 122) menar att denna typ av handlingsprogram ofta förmedlar en selektiv verklighetsbild anpassad efter förutbestämda politiska åtgärder vilket måste förstås i sin politiska kontext och i förhållande till politiska intressen. Frågan uppkommer då om vilken verklighetsbild de handlingsprogram Landskrona stad publicerat förmedlar och hur kommunen utövar sitt demokratiska uppdrag gentemot medborgarna. Robert Dahl (1998, s. 188) framhåller vikten av att ständigt granska demokratiska processer då dessa måste genomsyras av de ideal som demokrati bygger på. Ett åsidosättande av demokratiska värden inom den politiska organisationen ökar avståndet mellan demokrati som ideal och demokrati som praktik. När demokratins grundpremissor försummas på detta sätt i demokratiska beslutsprocesser öppnas ett utrymme för maktmissbruk i politiska organisationer och samhället riskerar, enligt Dahl, att träda in i en period av demokratiskt förfall.

1.1 Syfte och frågeställning

Vi ser det som oroväckande att den kommunala ledningen i Landskrona genom offentliga dokument och uttalanden målar upp en problembild av staden där medborgarna ses som en central del av problemet. Vi menar att detta utmanar de

medborgerliga demokratiska grundprinciperna och riskerar att reducera demokrati till enbart en mekanism, vilket kan resultera i att den demokratiska värdegrunden går förlorad. Att diskutera demokrati är viktigt då demokratin alltid kommer att utmanas och ifrågasättas. Genom att belysa diskrepansen mellan demokrati som ideal och demokrati som praktik kan vissa av dessa utmaningar bemötas. Vidare kan en fortgående diskussion om demokrati verka för att utveckla och förbättra den praktiska tillämpningen av demokratiska ideal (Dahl 1998). Syftet med följande studie är att belysa avståndet mellan demokratiska ideal och demokratisk praktik i Landskrona utifrån ambitionen att diskutera eventuella brister i tillämpningen av grundläggande demokratiska värden.

Studien tar sin utgångspunkt i följande frågeställning:

Hur kan framställningen av medborgaren i offentliga dokument från Landskrona stad anses strida mot demokratiska ideal?

1.2 Avgränsningar

Studien avgränsas till det administrativa området Landskrona stad och mer specifikt till fyra offentliga dokument som kan anses vara vägledande för det kommunala arbetet i Landskrona; *Rädda Landskrona* (Landskrona Stad 2008), *Rädda Landskrona - fem i tolv* (Landskrona Stad 2010a), *Landskronas Vägval* (Landskrona Stad 2010b) samt *Landskronas Vägval - Centrum/Öster* (Landskrona Stad 2012). Dessa dokument har upprättats inom ramen för projektet *Rädda Landskrona* och följer således en kronologisk ordning. Analysen av dessa dokument kompletteras med en informantundersökning bestående av samtal med nyckelpersoner inom den kommunala verksamheten. Dessa avgränsningar är nödvändiga främst till följd av undersökningens tidsbegränsning. Givet en större tidsram hade det varit intressant att inkludera dokument från en längre tidsperiod vilket hade kunnat påvisa eventuell förändring över tid samt i vilken grad politiska strömningar varit betydelsefulla för denna utveckling. Vidare har studien begränsats till en diskursanalys av offentliga dokument och således har individuella perspektiv inte beaktats i analysen. För en mer omfattande förståelse för den lokala kontexten hade det varit av intresse att genomföra kvalitativa intervjuer med såväl tjänstemän inom den offentliga förvaltningen som medborgare i staden. Att inkludera medborgare i analysen skulle kunna indikera i vilken grad den identifierade diskursen medfört faktiska konsekvenser för medborgare i staden. Givet en större tidsram hade det även varit intressant att inkludera ett komparativt element i studien där den aktuella kontexten jämfördes med den i en eller flera andra svenska kommuner.

1.3 Bakgrund

Socialdemokraterna har traditionellt haft ett starkt fäste i Landskrona och styrde staden i majoritet mellan år 1919-1991, men sedan valet år 2006 styrs Landskrona i borgerlig regi under ledning av kommunens huvudman Torkild Strandberg (L) som nu är inne på sin tredje mandatperiod. Den borgerliga koalitionen Treklövern bestående av Liberalerna, Moderaterna och Miljöpartiet har i flera, för staden, centrala beslut fått stöd av Sverigedemokraterna som har ett stort väljarstöd i Landskrona. Ett sådant exempel är handlingsprogrammet Landskronas Vägval (Sundelin 2010). Landskrona har under de senaste decennierna präglats av ett stagnerande näringsliv, hög kriminalitet och låg sysselsättningsnivå. Utvecklingen kopplas samman med Öresundsvarvets nedläggning år 1981 och senare en rad textilfabriker, vilket förde med sig hög arbetslöshet, en kris från vilken stadens ekonomi aldrig återhämtat sig. Denna utveckling sammanföll med en omfattande produktion av bostäder i landet. Efter Öresundsvarvets nedläggning minskade stadens befolkning, vilket ledde till att många nyproducerade lägenheter stod tomma i Landskrona, även efter befolkningsutvecklingen vände under 1980-talets senare hälft. Den inflyttning som präglat Landskrona sedan 1980-talet har inte enbart skildrats som positiv. Tvärtom har förändringar i befolkningssammansättningen, till följd av hög andel inflyttning från andra länder, framhållits som en bidragande faktor till den problembild som, enligt offentliga dokument, präglar Landskrona idag (Landskrona stad 2010b).

Mukhtar-Landgren (2005, s. 121) har i tidigare studier om Malmö identifierat en stadsbild som på många sätt liknar den i Landskrona. En välmående industristad som har försatts i kris till följd av nedläggningar av industriell verksamhet som varit betydande för den lokala ekonomin. Detta har medfört en hög arbetslöshet vilket i kombination med ett högt flyktingmottagande och en stark polarisering mellan olika socioekonomiska grupper i samhället gett upphov till stora utmaningar för staden. Mukhtar-Landgren framhåller att omfattande lokala omstruktureringar till följd av denna typ av 'urbana kriser' inte är ovanliga för tidigare industristäder som på olika sätt försöker förnya staden. I fallet Landskrona har dessa omstruktureringar kommit till uttryck i handlingsprogrammet Rädda Landskrona (Landskrona Stad 2008) som senare mynnade ut i den mer omfattande rapporten Landskronas Vägval (Landskrona Stad 2010b), som förespråkar nyproduktion av sundsnära bostäder för att främja en positiv inflyttning till staden. De utmaningar som Landskrona står inför beskrivs av kommunstyrelsens ordförande Torkild Strandberg i termer av "en svår sjukdom" och vidare att de handlingsprogram som läggs fram bör ses som en "behandlingsplan för tillfrisknande" (Sundelin 2010). Det anses nödvändigt att förändra kommunens befolkningssammansättning för att därigenom stärka kommunens skatteunderlag, minska statliga bidrag från det kommunala utjämningsystemet och främja ekonomisk tillväxt (Landskrona stad 2010b). Mukhtar-Landgren framhåller, angående utvecklingen i Malmö, att övergången

till en kunskapsbaserad ekonomi från en industribaserad ekonomi inte skall ses som en anpassning utan bör förstås som en politisk process präglad av politiska intressen. Och vidare att denna process innebär att den lokala politiken i högre grad prioriterar ekonomisk tillväxt på bekostnad av traditionella välfärdsfrågor (Mukhtar-Landgren 2005, s. 130f), en tolkning som också kan anses gälla för Landskrona.

Landskronas Vägval har blivit omdebatterat och utmålas av kritiker som stigmatiserande mot delar av befolkningen samt ett sätt för kommunen att utföra en "statligt styrd gentrifiering [författarnas översättning]" (Baeten & Listerborn 2015, s. 256) främst i områdena Centrum och Öster. Guy Baeten och Carina Listerborn (2015) argumenterar i sin studie om Landskrona, för att de genomförda bostadspolitiska åtgärderna medvetet tränger ut vissa medborgare i syfte att byta ut den nuvarande befolkningen mot mer resursstarka medborgare. Baeten och Listerborn menar att den upprustning av staden som sker i Landskrona är ett exempel på *renovräkning*, att hyresgäster tvingas flytta till följd av omfattande renoveringar, vilket i Landskrona sker på storskalig nivå (2015, s. 257ff). Sydsvenskan konkluderar efter intervju med Strandberg att det övergripande syftet är tydligt, nämligen att "aktivt styra bort socialbidragstagare från stadskärnan och istället locka dit en välbeställd medelklass" (2012). Även Börje Andersson, ordförande i Stadsbyggnadsnämnden och en drivkraft bakom Landskronas Vägval, ger uttryck för denna tolkning när han säger att: "Problemet är att det tillåtit flytta in en kategori människor vi inte vill ha" (Brandt 2011). Ekonomen Anders Folkesson vid Svenska Kommuner och Landsting (SKL) menar att den bild som förmedlas av Landskrona varken är så förfärande som den framställs eller unik för kommunen. Tvärtom finns flera kommuner bara inom Skåne med lägre skattekraft. Folkesson framhåller även att det kommunala utjämningsystemet innebär att den kommunala ekonomin inte påverkas nämnvärt av en större andel låginkomsttagare (Nilsson & Andersson 2015). Mukhtar-Landgren menar att de verklighetsbeskrivningar som kopplas till en stad i handlingsplaner måste förstås i sin politiska kontext och betonar att den verklighetsbild som förmedlas måste ses som en av flera möjliga tolkningar av en stad. Mukhtar-Landgren skriver att "[p]olitiska processer och verklighetsbeskrivningar inträffar inte i staden - de *skapar* staden" (2005, s. 122). Utifrån detta kan de olika skildringarna av Landskrona som berörts ovan indikera att det finns olika sätt att tolka stadens utveckling. Det är således en delad bild av Landskrona och den aktuella problembeskrivningen som framträder i såväl offentliga dokument, uttalanden, media och den akademiska forskning som berör ämnet.

2 Teoretiskt ramverk

I följande avsnitt presenteras studiens teoretiska ramverk. Inledningsvis förklaras vad en diskurs är samt de teoretiska utgångspunkter som ligger till grund för en diskursanalys. Därefter ges en översikt av demokrati som teori med fokus på de aspekter som anses centrala för den aktuella studien. Avslutningsvis kopplas denna teori till den svenska kommunala kontexten.

2.1 Vad är en diskurs?

En diskurs kan sammanfattas som “ett bestämt sätt att tala om och förstå världen (eller ett utsnitt av världen)” (Winther Jørgensen & Phillips 2000, s. 7). Göran Bergström och Kristina Boréus menar att det finns en distinktion mellan dels en snäv och dels en vid förståelse av begreppet diskurs. Den snäva förståelsen av begreppet grundar sig i första generationens diskursanalys och begränsas till analys av skrivet eller talat språk utan koppling till den sociala kontext i vilken diskursen är skapad. Bergström och Boréus förespråkar istället en vid förståelse av diskurs där diskursen betraktas som en social praktik och måste förstås i koppling till såväl andra sociala praktiker som övrig social kontext (2012, s. 355f). Diskurser kan påverkas av underliggande mönster och strukturer som i sin tur kan upprätta ramar för vem som har rätt att uttala sig i en viss kontext samt vad som anses vara legitim kunskap. Diskurser har i denna bemärkelse förmågan att konstituera verkligheten och forma sociala identiteter, vilket beskrivs mer ingående i nästa avsnitt (Bergström & Boréus 2012, s. 358).

2.2 Diskursanalys som teori

Studien tar formen av en diskursanalys med en socialkonstruktionistisk utgångspunkt. Den socialkonstruktionistiska ansatsen baseras på specifika antaganden om epistemologi och ontologi. Den epistemologiska ansatsen inom socialkonstruktionismen ser kunskap som subjektiv snarare än objektiv. All kunskap måste således förstås utifrån dess specifika kontext och vem som förmedlar eller innehar den. Att skilja kunskap från subjekt är således omöjligt. Utifrån liknande premisser finns inte heller en verklighet som kan studeras objektivt då vår verklighetsuppfattning präglas av individens sociala och

kulturella förståelse. Hur vi tolkar verkligheten kan förmedlas genom diskurser och diskursiva praktiker har förmågan att konstruera den sociala verkligheten (Winther Jørgensen & Phillips 2000, s. 11, 25). Diskursanalysen tar sin utgångspunkt i språkets förmåga att organisera den sociala verkligheten, att såväl producera som reproducera olika sociala konstruktioner av exempelvis identitet. Diskursteori menar att diskurser på detta vis skapar subjekt; individer intar subjekspositioner och tillskrivs därmed olika egenskaper och sammankopplas därefter med ett förväntat agerande i relation till andra subjekt. Eftersom samhället präglas av flera konkurrerande diskurser kan även individer inkorporeras i olika subjekspositioner beroende på vilken diskurs som är framträdande (Winther Jørgensen & Phillips 2000, s. 48). Studier som baseras på en diskursiv ansats har gemensamt att de utgår ifrån att ”våra sätt att tala på inte neutralt avspeglar vår omvärld, våra identiteter och sociala relationer utan spelar en aktiv roll i skapandet och förändringen av dem” (Winther Jørgensen & Phillips 2000, s. 7). De moderna diskursanalytiska ramverken har flera likheter med Michael Foucaults tidigare forskning inom området och vidhåller Foucaults idéer om sanning som en social konstruktion, skapad genom diskurser. Samtidigt skiljer sig en modern diskursanalys från Foucaults teori då det i de moderna angreppssätten uttrycks att flera diskurser kan existera parallellt och att det till följd av detta pågår en ständig konflikt om vilken diskurs som ges störst utrymme (Winther Jørgensen & Phillips 2000, s. 19f).

Ernesto Laclau och Chantal Mouffes diskursteoretiska utgångspunkt bygger på element från såväl marxismen som poststrukturalismen (Winther Jørgensen & Phillips 2000, s. 32). Laclau och Mouffe betraktar en diskurs som en social praktik bestående av såväl språkliga som icke-språkliga element. Vidare har Laclau och Mouffe en semiotisk utgångspunkt vilken innebär att diskurser kan förstås utifrån studiet av *tecken*. Tecken innefattar både ett specifikt lingvistiskt utseende, det vill säga en viss kombination av bokstäver, och en föreställning kopplad till termen eller uttrycket, alltså den mening som tecknet tillskrivs. Genom diskurser kan tecknets betydelse förankras och eventuell mångtydighet reduceras. Diskursanalysens syfte, utifrån Laclau och Mouffe, är att begripliggöra hur ett teckens mening konstrueras (Bergström & Boréus 2012, s. 365). Genom att analysera hur tecken ges mening ämnar diskursanalysen bidra med ökad förståelse för hur den sociala verkligheten skapas och förändras, hur vissa diskurser ses som absoluta sanningar samt hur dessa potentiellt får en hegemonisk position i förhållande till andra diskurser. Hegemoniska diskurser skapas genom att alternativa diskurser eller verklighetsuppfattningar undantrycks till förmån för den dominerande diskursen. Denna diskursanalys lämpar sig för den aktuella studien eftersom politiska processer och artikulationer ses som centrala för denna typ av diskursanalys. Hegemoniska diskurser kan endast upplösas genom en dekonstruktion av diskursen. Genom dekonstruktion kan forskaren påvisa alternativa sammansättningar eller kopplingar som i sig kan spegla en annan verklighetsuppfattning (Winther Jørgensen & Phillips 2000, s. 40-56). De

specifika analysverktyg som Laclau och Mouffe bidrar med presenteras mer ingående i avsnittet om metod.

Även Carol Lee Bacchi betonar vikten av att analysera politiska dokument och processer. Bacchi menar att en kritisk analys av offentliga policydokument och de lösningar som läggs fram i dessa kan blottlägga underliggande värderingar. Bacchis teoretiska modell "What's the problem represented to be" (WPR) tillhandahåller verktyg för att dekonstruera de förslag som läggs fram som lösningar för att blottlägga vad det underliggande problemet anses vara. Vidare menar Bacchi att de förslag som presenteras därigenom kan reproducera felaktiga föreställningar om vad det bakomliggande problemet är och då potentiellt förstärka existerande maktstrukturer. Bacchi betonar att vad som framställs som problem i policydokument sätter ramarna för politiskt handlande. Detta selektiva reproducerande av problem sker inte nödvändigtvis medvetet vid utformandet av policydokument utan präglas av underliggande sociala normer och strukturer, vilket är vad Bacchi ämnar belysa. Den ansats som Bacchi förespråkar har således förmågan att både ifrågasätta problem som givna och utmana förbigivet tagna sanningar (Bacchi 2010).

2.3 Demokrati

Följande avsnitt ger en teoretisk översikt av demokrati. I diskussionen problematiseras resultatet från analysen utifrån detta teoretiska ramverk. I följande avsnitt diskuteras demokrati i två led; demokrati som dynamiskt begrepp och demokrati i praktiken.

2.3.1 Demokrati som dynamiskt begrepp

Demokrati är ett i grunden omstritt begrepp där tyngdpunkten inom begreppet kan variera beroende på kontext. Den fundamentala utgångspunkten för demokrati är folkmakt och utgår ifrån alla människors lika värde. Demokrati innebär att alla medborgare skall ses som politiskt jämbördiga medborgare och ha rättighet såväl som möjlighet att påverka "gemensamma angelägenheter" (Dahl, 1988, s. 37f). Utöver denna definition kan begrepp inom demokrati så som frihet, jämlikhet eller rättvisa definieras olika samt ges olika stort utrymme inom politiken (Dahl 1998, s. 10f). Dahl (1998) gör en distinktion mellan demokratiska ideal och demokrati i praktiken. Medan demokrati som praktik beskriver hur demokratiska beslut fattas samt medborgarnas deltagande i politiken, ämnar denna uppsats i högre grad betona begreppets normativa utgångspunkt, demokrati som ideal. Demokrati som ideal syftar till att betona att demokrati inte kan reduceras till endast en beslutsprocess för politiska församlingar utan att demokratins normativa element måste genomsyra hela samhället.

Dahl framhåller ett grundläggande dilemma som präglar demokrati, nämligen den ständiga balansgången mellan representativitet, deltagande och effektivitet. Dahl menar att den representativa demokratin tyngdpunkt ligger i det sistnämnda vilket också är dess svaghet. En representativ demokratisk församling förenklar beslutsfattandet men riskerar samtidigt att försumma intressen och preferenser hos enskilda medborgare som inte kommer till tals (1998, s. 79). Däremot innebär representativ demokrati att medborgare endast i begränsad utsträckning kan påverka de beslut som fattas då inflytandet till stor del begränsas till allmänna val (Dahl 1998, s. 108ff). Den folkliga makten delegeras "not only to their elected representatives but [...] they delegate authority to administrators, bureaucrats, civil servants [and] judges" (Dahl 1998, s. 113). Till följd av detta menar Dahl att med den representativa demokratin i utformandet av politiska åtgärder följer en informell och odemokratisk förhandlingsprocess mellan politiska representanter och byråkrater. Denna process medför ett inomsystematiskt element av kontroll (1998, s. 113f). Dahl konkluderar att varje tendens till odemokratiskt handlande inom en demokrati måste ifrågasättas och utmanas samt att en demokrati aldrig skall ses som fulländad utan alltid kan utvecklas. Därtill menar Dahl att det alltid kommer finnas en diskrepans mellan demokrati som ideal och demokrati i praktiken, men att förvaltningens bestående uppgift ligger i att minimera denna diskrepans (1998, s. 118).

Lennart Lundquist utvecklar i *Demokratins väktare* en normativ idé kring hur staten skall styras och vilka demokratiska och ekonomiska värden som bör genomsyra den offentliga förvaltningen, vilka sammanfattas i ett offentligt etos. Demokrativärdena beskriver hur den offentliga verksamheten skall agera i enlighet med etik, tillit och transparens medan ekonomivärdena beskriver hur det offentliga skall förhålla sig till lönsamhet och effektivitet (1998, s. 63). Lundquist menar att ekonomivärden i högre grad prioriteras framför demokrativärden vilket medför att medborgaren får en förändrad roll i den offentliga förvaltningen. Istället för att medborgaren ses som en demokratisk aktör förpassas denne till brukare eller kund (1998, s. 138). Lundquist beskriver medborgaren som demokratins herre och således överordnad ämbetsmannen, visserligen med ett begränsat handlingsutrymme som definieras av demokratiska rättigheter respektive skyldigheter (1998, s. 72). Ämbetsmannen anges som explicit ansvarig för att upprätthålla ett offentligt etos (Lundquist 1998, s. 63), och därmed ytterst för att legitimera demokratin i samhället.

2.3.2 Demokrati i praktiken

Den svenska demokratin definieras i regeringsformens portalparagraf som: "[a]ll offentlig makt i Sverige utgår från folket. Den svenska folkstyrelsen bygger på fri åsiktsbildning och allmän och lika rösträtt. Den förverkligas genom ett representativt och parlamentariskt statskick och genom kommunalt självstyre" (SFS 1974:152 1 kap. 1§).

Regeringskansliet sammanfattar i rapporten *Den gemensamma värdegrunden* (2013) hur den svenska regeringsformen bör tolkas i syfte att tydliggöra den värdegrund som, enligt lag, skall prägla offentlig verksamhet och dess anställda. I regeringsformen åtskiljs de demokratiska värden som framställs som rent målinriktande för den offentliga verksamheten, som respekt för alla människors lika värde, från de demokratiska värden som är straffrättsligt skyddade, som yttrandefrihet. Regeringskansliet betonar regeringsformens portalparagraf som en överordnad princip för offentligt anställda och att formuleringen all offentlig makt i Sverige utgår från folket bör tolkas som att det svenska folket är de offentligt anställdas främsta uppdragsgivare (Regeringskansliet 2013, s. 5). Detta utgör förutsättningarna för den offentliga verksamheten och ger uttryck för dess särdrag. Till skillnad från privat verksamhet skall offentlig verksamhet utgå från en gemensam värdegrund och verka som en del av det demokratiska samhället (Regeringskansliet 2013, s. 4ff).

David Karlsson och Stig Montin (2013) diskuterar i *Solving Municipal Paradoxes* hur den svenska kommunala demokratiska kontexten kan te sig paradoxal i förhållande till den nationella synen på såväl hur demokrati skall utövas som hur demokratins substans är utformad. Det kommunala självstyret är reglerat och skyddat i regeringsformen med utgångspunkt i att all makt utgår från folket och att kommunen skall sörja för kommunala angelägenheter. Ett starkt kommunalt självstyre kan medföra att kommunen får stort tolkningsutrymme beträffande demokratins omfattning och implementering av kommunala såväl som statliga beslut. Det är därmed av vikt att ständigt arbeta för att fördjupa demokratin så att den kommer alla medborgare till godo. Detta ska ske i enlighet med regeringsformen som klargör att “den offentliga makten skall utövas med respekt för alla medborgares lika värde” (SFS 1974:152 1 kap. 2§).

3 Metod

Följande studie har grundat sig i en kvalitativ textanalys av offentliga dokument från Landskrona stad, vilka har analyserats med Ulf Mörkenstams diskursanalytiska verktyg från avhandlingen *Om "Lapparnes privilegier"* (1999). En kvalitativ textanalys fokuserar på materialet som helhet och tillåter forskaren att betona de delar som anses vara mer signifikanta för den underliggande diskursen (Esaiasson m. fl. 2012, s. 210ff). Följande avsnitt ämnar ge läsaren en överblick över den vetenskapliga metod som har tillämpats i studien samt avslutningsvis en kortare diskussion kring de metodologiska val som gjorts.

3.1 Diskursanalys som metod

Studiens teoretiska utgångspunkt bottnade i Laclau och Mouffes diskursteori, medan analysen utgick från Ulf Mörkenstams modell *problem-orsak-lösning* (Bergström & Boréus 2012, s. 388). Mörkenstams teoretiska utgångspunkt är starkt inspirerad av Foucaults idéer om hur makt skapar, reproducerar och begränsar handlingsutrymme, men finner även inspiration från Laclau och Mouffes idéer om den sociala identitetens betydelse för hur handlingsutrymmet skall utformas. Mörkenstam framhåller diskursanalysens förmåga att "avtäckta de kognitiva och normativa regelbundenheter som begränsar politiken; de normer och ideal som definierar gränser för legitima politiska handlingar" (1999, s. 55). Marianne Winther Jørgensen och Louise Phillips (2000, s. 28) framhåller att diskursanalys inte har som syfte att framställa en diskurs som rätt eller fel utan snarare att utröna och förstå den aktuella diskursen. Således var ambitionen med diskursanalysens att utröna vilka diskurser om medborgaren som uttrycktes i texten. De identifierade medborgardiskurserna diskuterades därefter utifrån det teoretiska ramverket.

3.1.1 Diskursanalys enligt Mörkenstam

Mörkenstam menar att diskurser i offentliga dokument förmedlar en verklighetssyn och därigenom skapar ett politiskt handlingsutrymme som, å ena sidan, legitimerar viss politik men, å andra sidan, exkluderar annan politik. Således betonas interdependensen mellan den diskurs och den verklighet som konstrueras. Centralt i Mörkenstams resonemang är hur de identiteter som

framställs i offentliga dokument kan påtvingas vissa grupper och därigenom förstärka maktrelationer i samhället. Dominerande diskurser kan framstå som vedertagna sanningar och kan potentiellt tränga undan andra diskurser och möjliga förklaringar (1999, s. 41-57). För att förstå en diskurs måste hänsyn tas till hur diskursen är konstruerad, vilken analyseras genom Mörkenstams modell *problem-orsak-lösning*. Modellen har flera grundläggande likheter med Bacchis teoretiska utgångspunkt (Bergström & Boréus 2012, s. 388f). Det analytiska ramverket syftar till att koda text i tre steg för att identifiera en övergripande problembild, vilka orsaker som betonas och slutligen vilka lösningar som presenteras. Utgångspunkten är att en viss problembild legitimerar och exkluderar politiska åtgärder genom att utesluta andra möjliga tolkningar och samband (Bergström & Boréus 2012, s. 87ff, Winther Jørgensen & Phillips 2000, s. 33f). Resultatet av kodningen analyserar Mörkenstam med hjälp av *analogikedjor* för att kunna identifiera dominerande diskurser om sociala identiteter och dess begränsningar.

3.1.2 Mörkenstams analogikedjor

De analogikedjor som Mörkenstam tillämpar i sin analys är en modifikation av Laclau och Mouffes ekvivalenskedjor. Dessa skiljer sig åt gällande betoningen av antagonism. Mörkenstam menar inte att det antagonistiska förhållandet inte är betydelsefullt för diskursen men menar att de analogikedjor han presenterar har en något förskjuten tyngdpunkt. Analogikedjor syftar till att "sammanlänka dominerande föreställningar med de politiska åtgärder som vidtas" (Mörkenstam 1999, s. 59) och därigenom söka förklaringar till hur en diskurs erhåller hegemoni. Då syftet med den genomförda undersökningen var att förstå politiska åtgärder tillämpades analysverktyget analogikedjor. Den grundläggande principen bakom analogikedjor är att en text vid första anblick enbart består av tomma tecken. Dessa tecken får betydelse och tillskrivs mening när de relateras till andra tecken och dess omgivande kontext. Genom att studera vilka egenskaper som tillskrevs ett visst tecken och vilken position detta tecken gavs i problem-orsak-lösning-modellen, möjliggjorde denna ansats en identifikation av tecken med särskild betydelse för den aktuella diskursen. Dessa tecken sammankopplades sedan till en analogikedja (Bergström & Boréus 2012, s. 337). Analysen syftade till att lyfta fram diskursens kärna och påvisa den inre logiken i dominerande diskurser och dess inneboende begränsningar (Mörkenstam 1999, s. 59).

3.2 Val av material

Det material som studien baserats på kan härledas till projektet *Rädda Landskrona* och ansågs lämpligt för en diskursanalys eftersom de valda dokumenten sammanfattar de övergripande utvecklingsmålen för Landskrona stad. Materialet

lyfts fram som centralt i det kommunala arbetet, framförallt det slutgiltiga handlingsprogrammet *Landskronas Vägval*.

- *Rädda Landskrona* är en rapport framtagen av kommunalråden i Landskrona ämnad att ge förslag på lösningar till den negativa ekonomiska utvecklingen i Landskrona. Utredningen resulterade två år senare i handlingsprogrammet *Landskronas Vägval* (Landskrona stad 2010b).
- *Rädda Landskrona - Sista chansen* (Landskrona stad 2010a) är en promemoria signerad av kommunstyrelsens ordförande Torkild Strandberg och kommunalråd Cecilia Brorsson. Skrivelsen tar utgångspunkt i ovan nämnd rapport och uppmanar till politiskt agerande.
- *Landskronas Vägval* (Landskrona Stad 2010b) är en mer omfattande handlingsplan tillika styrdokument signerad av dåvarande stadsdirektör Peter Billquist.
- *Landskronas Vägval - Centrum/Öster* (Landskrona Stad 2012) är en områdesspecifik rapport för den planerade utvecklingen för områdena Centrum och Öster.

3.3 Informantundersökning

Jan Teorell och Torsten Svensson menar i *Att fråga och att svara* att “intressanta politiska beslut i regel fattas bakom lyckta dörrar. Det som sägs och sker dokumenteras ofta bristfälligt eller inte alls” (2007, s. 89). I syfte att få en inblick i beslutsprocessen och eventuella diskussioner relaterade till materialet kompletterades diskursanalysen med en informantundersökning bestående av en kvalitativ intervju av semistrukturerad karaktär. Informanten ses som ett vittne till en aktuell kontext och valet av intervjupersoner baserades således på dess närhet till den aktuella problematiken (Esaiasson m. fl. 2012, s. 258-269). Då empirin för den genomförda studien utgick ifrån en politisk kontext fanns en medvetenhet kring informantens subjektiva utgångspunkt då denne intervjuades i egenskap av oppositionspolitiker. Initialt fanns en ambition att inkludera informanter med *motsatt tendens*, alltså representanter för olika ideologiska utgångspunkter. Fyra informanter tillfrågades, tre av dessa kan anses vara *medskapare* till det material som analysen utgått ifrån och en kan anses vara *primär mottagare*, alltså en aktör som materialet var ämnat för (Esaiasson m. fl. 2012, s. 285). Ordförande för kommunstyrelsen Torkild Strandberg (L), ordförande för stadsbyggnadsnämnden Börje Andersson och den tidigare kommunchefen Peter Billquist svarade ej på förfrågan alternativt avböjde medverkan i studien. Tidigare ordförande för kommunstyrelsen och senare oppositionspolitiker Niklas Karlsson valde att medverka i studien. Intervjun ägde rum klockan 10:00 2 maj 2016 på stadsbiblioteket i Landskrona. Inför intervjun förbereddes en intervjuguide

(Bilaga 1) utifrån teman med öppna underfrågor. Under intervjun skedde övergång mellan olika teman naturligt i samtalet och intervjuguiden användes endast i viss mån. Eftersom endast en intervju genomfördes och svaren inte kunde jämföras med svar från en informant med motsatt tendens har informantundersökningen endast i begränsad utsträckning inkluderats i analysen (Esaiasson m. fl. 2012, s. 286).

3.4 Metodologisk diskussion

En återkommande problematik för diskursanalytiker är graden av intersubjektivitet hos forskaren (Bergström och Boréus 2012, s. 406). Eftersom diskursanalysen utgår från ett teoretiskt antagande att verkligheten är en subjektiv konstruktion som inte kan studeras oberoende av den egna förförståelsen måste viss självkritik belysas. Winther Jørgensen och Phillips betonar att forskaren själv inte kan distansera sig från de diskurser vilka hen ämnar analysera utan rentav ofta är "förankrad i just de diskurser [hen] vill analysera" (2000, s. 56). Winther Jørgensen och Phillips menar att det är forskarens ständiga paradox att försöka tydliggöra diskursens sanna natur och att:

För forskaren blir resultatet under alla omständigheter att forskningsprodukten [...] måste ses som en politisk intervention: en kontingent artikulation av element som reproducerar eller ifrågasätter de gällande diskurserna i det eviga spelet om att definiera världen. (2000, s. 57)

Den aktuella studien har därför inte haft intentionen att framställa resultatet som objektivt. Genom att tydligt redovisa metod och val av material har ambitionen trots denna problematik varit att reducera författarnas inflytande på resultatet och istället belysa konstruktionen av den aktuella diskursen (Bergström & Boréus 2012, s. 406). För att ytterligare reducera författarnas roll i den aktuella studien diskuterades resultatet från analysen utifrån redovisat teoretiskt ramverk om demokrati (Winther Jørgensen & Phillips 2000, s. 30). Diskursanalys som metod är även begränsad då det kan ifrågasättas i vilken grad ett utvalt segment kan säga någonting om den faktiska praktiken. Trots redovisade teoretiska svagheter kopplade till diskursanalysen motiveras metodvalet av analysverktygens förmåga att blottlägga maktförhållanden och tydliggöra den förförståelse som präglar materialet (Winther Jørgensen & Phillips 2000, s. 45). Utifrån ovan redovisade metod anses de resultat som presenteras vara väl motiverade och således ha hög intern validitet. Utifrån tidigare forskning av Mukhtar-Landgren anses vidare att studien även har viss extern validitet. Angående resultatets generaliserbarhet kan studiens kvalitativa karaktär begränsa denna i viss mån även om tidigare forskning indikerar att resultatet inte är unikt för den aktuella kontexten (Esaiasson m. fl. 2012, s. 89f).

4 Analys

Följande avsnitt kommer att redogöra för appliceringen av det metodologiska ramverket på det aktuella materialet. Inledningsvis redogörs resultatet av dekonstrueringen det studerade materialet utifrån Mörkenstams problem-orsak-lösning-modell. Sedan presenteras de dominerande diskurser om medborgaren som framträtt i texten vid applicering av Mörkenstams analogikedjor. Detta leder sedan fram till en teoretisk diskussion utifrån demokrati.

4.1 Problem

Utvecklingen i Landskrona beskrivs som en nedåtgående spiral till följd av omlokalisering av flera för den lokala ekonomin centrala verksamheter. I *Rädda Landskrona* ställs frågan hur det kommer sig att Landskrona “konsekvent gått baklänges” (Landskrona stad 2008, s. 1) i jämförelse med kringliggande kommuner i Öresundsregionen som i högre grad lyckats med omställningen till en kunskapsbaserad ekonomi. Den tillväxt som präglar regionen syns inte i Landskrona som istället beskrivs som “[e]n stad som allt mer kommit att uppfattas som en ekonomisk och social belastning för regionen” (Landskrona stad 2010b, s. 6). Den grundläggande problembilden utgörs av arbetslöshet, kriminalitet och bidragsberoende bland medborgarna vilket medför höga utgifter för kommunen i kombination med minskade skatteintäkter. Dessa faktorer anses självförstärkande eftersom minskade skatteintäkter innebär att kommunen har mindre resurser till exempelvis riktade åtgärder till berörda medborgare (Landskrona stad 2010b, s. 10, 17). Det höga bidragsberoendet i kommunen ses som oroväckande eftersom detta inte bara innebär utgifter för kommunen utan även innebär minskade skatteintäkter eftersom medborgare som får försörjningsstöd sannolikt har en låg inkomstnivå. Vidare betonas att inflyttningen till staden sedan 1980-talet karakteriseras av en inflyttning av “människor med starkt bidragsberoende” som “inte kan betala sin egen hyra” (Landskrona stad 2012, s. 2) samtidigt som det även uttrycks att “etniska svenskar lämnar staden” (Landskrona stad 2010b, s. 9). Detta resonemang präglar hela materialet. Bostadsmarknaden beskrivs som en förstärkande faktor som påverkat inflyttningen till staden och det fortsatt stagnerade näringslivet framhålls som en oundviklig konsekvens av en lågutbildad befolkning.

Framför allt betonas i materialet de djupa *sociala* och *befolkningsmässiga obalanser* som präglar staden (se exempelvis Landskrona stad 2010a, s. 1). Den

primära lösningen anses vara “positiv inflyttning [...] av familjer med ordnade sociala och ekonomiska förhållanden” (Landskrona stad 2010b, s. 18). Med utgångspunkt i Bacchis (2010) teoretiska ramverk indikerar denna lösning att den obalans som åsyftas avser stadens nuvarande medborgare och att befolkningssammansättningen skall justeras genom inflyttning utifrån snarare än riktade åtgärder mot den nuvarande befolkningen i staden. Vidare indikerar utformningen av lösningen, utifrån Bacchis resonemang, att den nuvarande befolkningen *inte* anses ha “ordnade sociala och ekonomiska förhållanden” (Landskronas stad 2010b, s. 18). Det preciseras inte vad som innefattas i sociala obalanser men konsekvenser av dessa inkluderar “hög brottslighet, oreda i skolorna och allmän olust” (Landskrona stad 2008, s. 1). Vilket kan indikera att även dessa sociala obalanser är starkt kopplade till medborgaren.

Stadsdelen Öster anses på flera punkter exemplifiera vad som är *fel* i staden. I *Landskronas Vägval* framhålls särskilt befolkningsutvecklingen i stadsdelen som problematisk. Att öka andelen bostadsrätter i området ses som avgörande för att bryta detta mönster och attrahera “andra kategorier än de som under den senaste 20-årsperioden svarat för inflyttningen till området” (Landskrona stad 2010b, s. 37). I likhet med resonemanget ovan indikerar detta citat att Landskronas nuvarande medborgare är en central del av den problembild som presenteras i materialet. Medborgarnas roll i den aktuella problembilden blir tydlig i materialet då befolkningen benämns som “en stads viktigaste resurs, dess invånare, en avgörande faktor för dess utveckling” (Landskronas stad 2010b, s. 10). Detta aktualiserar frågan om *för vem* kommunen arbetar och vilken roll medborgarna bör tillskrivas i den kommunala verksamheten. Denna problembild bör förstås i relation till de orsaker och lösningar som presenteras i materialet eftersom dessa kan ge en mer övergripande förståelse för vad som anses vara det grundläggande problemet och hur denna problembild underbyggs.

4.2 Orsak

En av de främsta orsakerna till Landskronas negativa utveckling anses vara förhållanden på bostadsmarknaden, vilket resulterat i tidigare nämnda befolkningsmässiga och sociala obalanser (Landskrona stad 2010a, s 1). Problematiken återges ur två hänseenden; bostädernas upplåtelseform och segregation. Dagens bostadsbestånd anses bestå av en överrepresentation av hyresrätter i förhållande till bostadsrätter, samt omoderna och oattraktiva bostäder med bristande standard. I materialet framhålls en kausalitet mellan dessa båda faktorer, att upplåtelseform potentiellt kan förstärka segregationen i staden. Alltså, denna överrepresentation av hyresrätter har resulterat i “en inflyttning som ökat bidragsberoendet, segregationen, kriminalitet och en hel rad negativa företeelser” (Landskronas stad 2010b, s.18). Den kausala faktorn anses vara bristen på

arbetstillfällen vilket inneburit att de som flyttat till staden inte fått jobb utan blivit beroende av försörjningsstöd från kommunen.

Det anses nödvändigt att Landskrona stad korrigerar rådande obalans gällande bostädernas upplåtelseform samt formulerar strukturella åtgärder för specifika områden (Landskrona stad 2010b, s. 4). Förändringarna syftar till att öka stadens attraktivitet och därigenom bidra till en positiv inflyttning av medborgare med, som tidigare nämnt, "ordnade sociala och ekonomiska förhållanden för att Landskronas befolkningssammansättning skall motsvara rikssnittet" (Landskronas stad 2010b, s. 18). Återigen med utgångspunkt ur Bacchis teoretiska ramverk indikerar denna retorik underliggande antaganden om den nuvarande befolkningen. Sammantaget indikerar detta att den stora andel utrikes födda som präglat inflyttningen till staden sedan 1980-talet är orsaken till dagens situation. Stigmatiseringen av medborgarna med utländsk bakgrund förstärks ytterligare i *Landskronas Vägval* (Landskrona stad 2010b, s. 12). Programmet insinuerar att utrikes födda visserligen i begränsad utsträckning kan bidra till en positiv stadsbild men att denna inverkan är villkorad:

Är det då nödvändigtvis ett problem att ha en överrepresentation av utrikes födda från ett attraktivitetsperspektiv? Forskning visar att en överrepresentation av utrikes födda kan fungera som en attraktivitetsfaktor, då dessa grupper kan påverka den ekonomiska mångfalden i en region, till exempel genom att erbjuda ett mer diversifierat matutbud, annan typ av kulturell underhållning etc. En förutsättning för att detta skall ske är givetvis att grupperna integreras i samhället på ett effektivare sätt än i Sverige, och att de är med och bidrar till den ekonomiska tillväxten på orten. (Landskrona stad 2010b, s. 12)

Befolkningen med utländsk bakgrund framställs som lågutbildad och gruppens potentiella bidrag till den lokala ekonomin begränsas till "ett diversifierat matutbud" och "kulturell underhållning". Vidare hävdas det i materialet att gruppen utrikes födda, givet att integration inte sker på önskvärt sätt, kommer att "uppfattas som en ekonomisk och social belastning för regionen" (Landskrona stad 2010b, s. 13). Även Mukhtar-Landgren (2005, s. 125) belyser motstridiga diskurser om *invandraren* i sin studie om Malmö. Hon menar att bilden som Malmö stad förmedlar av invandraren antingen sammankopplas med mångkulturalism i positiv bemärkelse, i relation till den "sofistikerade storstaden" (Mukhtar-Landgren 2005, s. 125) alternativt i negativ bemärkelse kopplat till otrygghet och kriminalitet (Mukhtar-Landgren 2005, s. 126). I materialet om Landskrona förknippas utrikes födda, bortsett från ovan citat, uteslutande med en stigmatiserande, negativ diskurs. Detta kan jämföras med medborgare som Landskrona stad önskar skall flytta till staden, denna grupp anses istället kunna bidra till att vända denna negativa trend genom att positivt påverka "arbetsmarknad, näringsliv, skattekraft, underlag för detaljhandel och det allmänna sociala klimatet" (Landskrona stad 2008, s. 2) samt medföra "positiva

effekter för trygghetskänsla, elevsammansättning i skolorna etc.” (Landskrona stad 2012, s. 18). Det förekommer således en intressant skiljelinje i hur olika medborgargrupper kan verka negativt eller positivt för attraktiviteten i staden. De egenskaper som tillskrivs medborgare speglar en bakomliggande förförståelse och förstärker en stigmatiserande diskurs om *invandraren* som *den andre* (Bacchi 2012, s. 22). Denna kategorisering kan vidare anses bidra till en exotifiering av personer som betecknas som utrikes födda, vilket innebär att en föreställning om *vi* och *de* förstärks ytterligare.

I materialet beskrivs en “snedvriden arbetsmarknad” (Landskrona stad 2010b, s. 7) som saknar kunskapsintensiva tjänster. Det framhålls att Landskronas medborgare saknar den kompetens som krävs för att ställa om till en kunskapsbaserad ekonomi, vilket motiverar behovet av att attrahera nya medborgare till staden. Det uttrycks i materialet att Landskrona behöver expandera och strukturera om, både ur ett befolknings- och ett näringslivssammanhang, för att Landskrona skall kunna förändra sin nuvarande situation. I sin helhet framställs Landskronas befolkningsstruktur som särskilt problematisk för staden. Materialet antyder att välutbildade och resursstarka medborgare lämnar Landskrona och har ersatts med en inflyttning av resurssvaga medborgare med ett “starkt bidragsberoende” (Landskrona stad 2012, s. 14). Materialet benämner denna utveckling i Landskrona som resultatet av en “flyttningsskarusell” (Landskrona stad 2010b, s. 9), där “[e]tniska svenskar lämnar staden, vilka istället ersätts med inflyttning från utlandet” (Landskrona stad 2008, s. 9). Det antyds att det skulle vara ett betydande problem att Landskrona idag till följd av detta har en större andel utrikes födda jämfört med landet i helhet (Landskrona stad 2010b, s. 12). Denna diskurs påvisar ytterligare Landskrona stads ståndpunkt i frågan om medborgaren, och vilka medborgare som inkluderas i det framtida Landskrona.

4.3 Lösning

År 2013 antogs en förstärkt hyrespolicy, i enighet med direktiv som återfinns i materialet, ämnad att balansera ut antydda sociala obalanser i staden genom att “bromsa upp den ohållbara omflyttningen” (Landskrona stad 2012, s. 3) och “[s]kapa attraktivt boende för personer med högre utbildning” (Landskrona stad 2010b, Bilaga 7, s. 256). I den nya hyrespolicyn ställs hårdare krav på hyresgästers ekonomiska förutsättningar vilket ger hyresvärdarna ökade möjligheter att välja bort hyresgäster. Hyrespolicyn innebär bland annat att hyresgästen bör ha två tredjedelar av sin inkomst kvar när hyran är betald, vilket är betydligt högre krav jämfört med exempelvis Helsingborg och Malmö. Även det kommunala bostadsbolaget Landskronahem har implementerat denna striktare hyrespolicy, vilket, enligt Hyresgästföreningens regionchef Jan Olof Sanden, är särskilt oroväckande eftersom han menar att kommunala bostadsbolag har ett

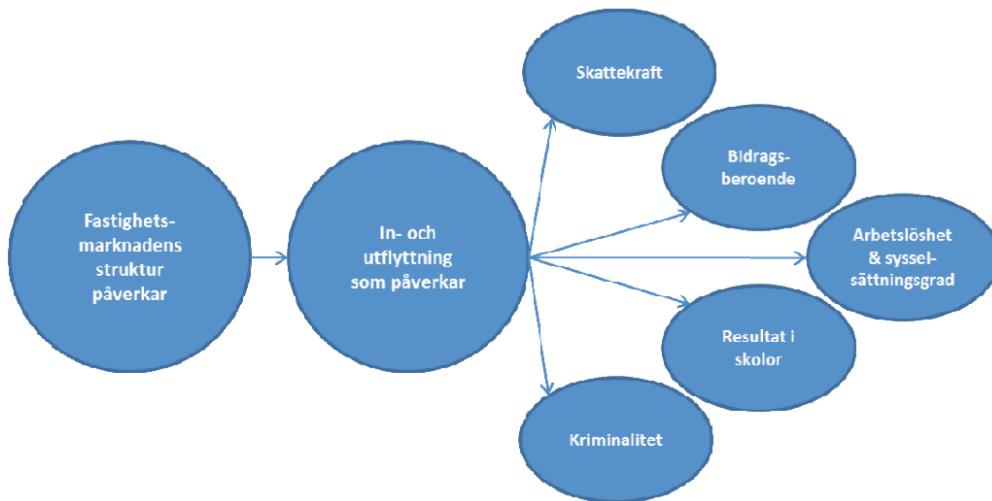
större socialt ansvar jämfört med privata hyresvärdar (Hansson 2015). Uppstramningen av hyrespolicyn beskrivs som särskilt riktad mot inflyttning av den grupp medborgare som kan antas medföra ytterligare sociala problem för staden (Landskrona stad 2012, s. 18-21). Således medför den striktare hyrespolicyn ytterligare svårigheter för resurssvaga hushåll att hävda sig på bostadsmarknaden. Hyresgästföreningen menar att vissa grupper till följd av detta riskerar att helt uteslutas från bostadsmarknaden (Hansson 2015).

Privata hyresvärdar har tillsammans med kommunen skapat företaget Landskrona Stadsutveckling AB, vars syfte är att köpa upp hyresrätter och omvandla dem till bostadsrätter (Landskrona stad 2010a, s. 2). Eftersom bostadsrätter ställer krav på finansiella resurser hos köparen innebär en omvandling ytterligare ett verktyg för att styra inflyttningen till staden och därigenom förändra kommunens befolkningsstruktur. Genom att kombinera striktare hyrespolicy och omvandling från hyresrätt till bostadsrätt med nyproduktion av attraktiva sundsnära bostäder ämnar kommunen "skapa en positiv påverkan på kommunens sociala struktur" (Landskrona stad 2008, s. 4). Först då kommer den sociala strukturen i Landskrona "närma sig normala värden med positiva effekter för b.la. situationen i våra skolor, tryggheten på våra gator och torg, bidragsberoendet och den allmänna trevnaden" (Landskrona stad 2008, s. 4). Vad detta indikerar är att lösningarna på de strukturella problem som präglar staden står att finna utanför staden, snarare än inom den.

I materialet framhålls i enstaka passager vikten av att motverka segregation och främja integration i Landskrona. Integration framhålls i dessa stycken som kommunens främsta uppgift och anses vara väsentlig för att Landskrona över huvud taget skall uppfattas som "en attraktiv plats att befinna sig på" (Landskrona stad 2010b, s.12-13). De förslag på åtgärder som anges i materialet rör framför allt upprättandet av översiktsplaner och detaljplaner som aktivt främjar integration (Landskrona stad 2012, s.18). Det framgår dock inte på vilket sätt denna typ av planer kan främja integration. Överlag är bristen på förslag som angriper segregation tydlig i materialet, vars främsta fokus är de ovan redogjorda bostadspolitiska åtgärderna. De åtgärder som förs fram kan således främja en mer socialt blandad stad men det saknas förslag på konkreta sociala ingripanden. I det områdesspecifika dokumentet för Centrum/Öster ges förslag på upprättandet av en social investeringsfond med syfte att "minska bidragsberoendet, öka sysselsättningen, förbättra studieresultaten och i övrigt främja en stark social utveckling" (Landskrona stad 2012, s. 9). Det faktum att alternativa åtgärder, förutom de bostadspolitiska, ges så pass begränsat utrymme i materialet kan anses spegla förvaltningens uppfattning om vad som bör prioriteras inom verksamheten.

Det övergripande målet med ovan presenterade lösningar är att främja ekonomisk tillväxt i Landskrona. Detta skall ske genom att attrahera en befolkning med högre utbildningsnivå som antas främja och bidra till det lokala näringslivet och därmed förväntas generera högre skattekraft, vilket anses kunna lösa den problembild som präglar Landskrona (Landskrona stad 2010b, s. 18). Ekonomen Anders Folkesson (SKL) dementerar Landskrona stads antagande om

att en minskning av det kommunala beroendet av statliga bidrag skulle förbättra den kommunala ekonomin. Folkesson framhåller vikten av det kommunala utjämningsystemet. Att en omfördelning av de som flyttar till staden skulle förbättra den kommunala ekonomin är utifrån detta tveksamt. Det kommunala utjämningsystemet medför att den kommunala ekonomin inte påverkas nämnvärt av en större andel låginkomsttagare (Nilsson & Andersson 2015). Således indikerar detta en viss godtycklighet från Landskrona stad gällande de kausala samband mellan problem-orsak-lösning som är centrala för den verklighetsbild som förmedlas. Detta ensidiga fokus på de som antas flytta till Landskrona motiveras av en stark tilltro till nedsippningseffekter, det vill säga att även stadens nuvarande medborgare antas gynnas av den övergripande positiva utveckling som antas medfölja inflyttningen (Landskrona stad 2010b, s. 18). Bilden nedan sammanfattar det kausala samband som Landskrona stad anser finns mellan den aktuella problembilden och de lösningar som presenteras.

(Landskrona stad 2012, s. 16)

4.4 Analogikedjor

I materialet ryms två olika diskurser kring medborgaren; *de resursstarka* och *de bidragsberoende*. De egenskaper som tillskrivs respektive kategori skiljer sig åt och bildar två antagonistiska grupper inom ramen för medborgaren. Dessa antagonistiska grupper sammankopplas i sin tur med skilda politiska åtgärder. Följande avsnitt ämnar tydliggöra dessa två diskurser genom analogikedjor med utgångspunkt i ovan redovisade diskursanalys.

4.4.1 De resursstarka

Resurs - Högutbildad - Entreprenörskap - Skattekraft - Stabilitet - Tillväxt

Diskursen om de resursstarka har en tydlig sammankoppling med de lösningar som presenteras i det studerade materialet. Denna medborgardiskurs tillskrivs positiva attribut samt en förhoppning om att bringa positiv utveckling till Landskrona. De resursstarkas inflyttning beskrivs som ett positivt tillskott till staden och anses föra med sig nya verksamheter, entreprenörskap, köpkraft, social stabilitet och "förbättring av det allmänna sociala klimatet" (Landskrona stad 2010a, s. 2). Medborgardiskursen som är kopplad till de resursstarka innefattar betoning på hög utbildningsnivå, entreprenörskap, kreativitet och stabila levnadsförhållanden. I materialet förmedlas det således en diskurs om de resursstarka som Landskronas räddare. Konkreta lösningar för hur de faktiskt skall förbättra staden saknas. Däremot uttryck en stark tilltro till dessa framtida medborgares förmåga att medföra en generell förbättring i staden genom att stärka den kommunala skattebasen, öka lokalt företagande och därmed stärka stadens konkurrenskraft gentemot övriga landet och medföra ökad köpkraft. Vidare, som citatet nedan visar, antas de som förväntas flytta till staden även bidra till ett bättre socialt klimat med ökad trygghet:

Med en sådan inflyttning kommer successivt en rad faktorer att påverkas:

(...)

- Landskronas sociala struktur kommer successivt närma sig normala värden med positiva effekter för b.la. situationen i våra skolor, tryggheten på våra gator och torg, bidragsberoendet och den allmänna trevnaden. (Landskrona stad 2008, s. 4)

Det ses som nödvändigt att attrahera denna nya kategori medborgare till staden för att vända den negativa utvecklingen och istället bringa tillväxt och utveckling till Landskrona. Särskilt stadsdelarna Centrum och Öster skall gynnas av en inflyttning av de resursstarka medborgarna. De sociala rum som de resursstarka förutspås att vistas i beskrivs som attraktiva, sundsnära boendemiljöer, en beskrivning som i hög grad skiljer sig ifrån de otrygga, oattraktiva boendemiljöer som kopplas till de bidragsberoende.

4.4.2 De bidragsberoende

Bidragsberoende - Lågutbildad - Arbetslös - Belastning - Segregation - Obalans

I materialet finns en tydlig problembild som är genomgående för samtliga dokument. Den medborgardiskurs som vi anser vara sammankopplad med den presenterade problembilden präglas av negativa attribut så som; låg utbildning,

låg inkomst, hög arbetslöshet, dåliga skolresultat och bidragsberoende. De sociala rum som förknippas med de bidragsberoende präglas av otrygghet, kriminalitet, anonymitet och social obalans. Vidare sammankopplas denna medborgardiskurs i högre grad med vissa områden i staden, särskilt Centrum och Öster, vilka anses vara problemområden präglade av ett bostadsbestånd med bristande kvalitet i behov av åtgärder i form av renovering och sanering.

Det billiga boendet framställs som anledningen till att bidragsberoende sökt sig till Landskrona från andra orter, i viss grad inflyttning från övriga Sverige, men framför allt inflyttning från andra länder. Den identifierade diskurs om de bidragsberoende åsyftar i hög utsträckning individer vilka flyttat till Landskrona, men som enligt materialet på grund av låg utbildning och sviktande arbetsmarknad, tvingats förlita sig på försörjningsstöd. Denna grupp inkluderar bland annat de som i materialet benämns som "arbetslösa flyktingar" som "innebär en ekonomisk påfrestning på den sysselsatta befolkningen" (Landskrona stad 2010b, s.10). De bidragsberoende framställs i materialet som en belastning, både för den kommunala verksamheten och för stadens övriga medborgare. Det uttalas en tydlig ambition att bryta dessa inflyttningsmönster genom bostadspolitiska åtgärder för att därigenom påverka vilka som har möjlighet att bosätta sig i Landskrona.

I materialet ges uttryck för att de bidragsberoende visserligen i viss mån kan bidra med ett mått av attraktivitet till Landskrona stad, men insatsen förpassas till ett diversifierat matutbud och nya kulturella upplevelser. Att dessa medborgare på andra sätt bör eller kan inkluderas i förändringen av staden uttrycks inte i materialet, denna roll tillskrivs istället de som förväntas flytta till staden, de resursstarka. Vid en jämförelse med de resursstarka medborgarna står således denna medborgardiskurs i stark kontrast till vilka problem och lösningar som kopplas till de resursstarka medborgarna.

5 Medborgardiskurser och demokrati

I framställningen problem-orsak-lösning växer en distinktion fram mellan två medborgardiskurser. I analysen identifieras dessa som de bidragsberoende och de resursstarka. Det finns en tydlig skiljelinje i hur de båda diskurserna framställs samt vilka kriterier och vilka egenskaper som tillskrivs respektive diskurs. De bidragsberoende medborgarna förknippas i högre utsträckning med den problembild om staden som förs fram. De resursstarka medborgarna, å andra sidan, relateras främst till de lösningar som presenteras i texten. Baeten och Listerborn (2015) utgår delvis från samma material som den aktuella studien och de konkluderar att det som sker i Landskrona bör betraktas som en statligt ledd gentrifiering. Denna process, anser Baeten och Listerborn, är problematisk eftersom den medför bortträngning av de som bor i staden till förmån för en mer resursstark befolkning. Vi menar dock att händelseförloppet även kan och bör problematiseras ur ett demokratiskt perspektiv, vilket vi ämnar göra i följande diskussion. För att avgränsa diskussionen kommer särskilt två centrala aspekter av demokrati belysas. Inledningsvis problematiseras de medborgardiskurser som identifierats i analysen utifrån demokratins grundläggande premisser att all makt utgår från folket. I den avslutande delen lyfts diskussionen till det för studien principiellt intressanta problemet, nämligen hur detta påvisar en diskrepans mellan demokrati som ideal och demokrati som praktik.

Den första aspekten utgår ifrån demokratins grundläggande premisser att "all offentlig makt i Sverige utgår från folket, att varje statsanställd i sitt arbete ska ha som utgångspunkt att det är folket som är hans eller hennes uppdragsgivare" (Regeringskansliet 2013, s. 5). Dahl framhåller i sin diskussion att *endast* en demokratisk process är otillräcklig i sig själv och att demokrati även måste inkludera en demokratisk värdegrund. Vidare lyfter Dahl att det varken är ovanligt eller kontroversiellt att en demokratisk stat agerar odemokratiskt gentemot de människor som inte anses ingå i den egna staten. Det vill säga att demokrati i vissa avseenden endast omfattar medborgarna inom den egna staten (1998, s. 47f). Utifrån detta blir den diskurs som urskiljs i materialet intressant eftersom denna prioriterar medborgare utanför den egna kommunala enheten. Att direkt överföra detta resonemang har dock vissa svagheter eftersom kommunen agerar på uppdrag av den svenska staten och det kommunala medborgarskapet kan ses som sekundärt till det nationella. Det kommunala medborgarskapets gränser kan således ses som mindre absoluta. Utifrån de medborgardiskurser som presenterats i studien aktualiserar detta frågan om i vems intresse den kommunala förvaltningen bör agera. Som fastslås av Regeringskansliet (2013, s. 5) bör folket ses som den kommunala verksamhetens främsta uppdragsgivare och således bör

kommunen agera utifrån medborgarnas intressen. I materialet motiveras prefererandet av medborgare utanför den egna kommunen utifrån en stark tilltro på nedsipprings effekter, det vill säga att även de boende i Landskrona kommer att gynnas av den inflyttning som förespråkas i materialet. Detta resonemang saknar dock empiriska belägg och i kombination med den diskurs som identifieras samt uttalanden från offentliga tjänstemän framstår ambitionen att *byta ut* delar av befolkningen som det primära målet.

Demokratins grundpremissor utmanas när en offentlig verksamhet så tydligt *villkorar* det lokala medborgarskapet utifrån socioekonomiska förutsättningar genom att, enligt Karlsson, "rusta upp, riva och bygga nytt med en sådan standard och på sådant sätt att vem som helst inte kan bo där" (2016). Detta indikerar att Landskrona stad genom aktiva politiska beslut gör ett val att åsidosätta vissa medborgares behov till förmån för andra, baserat på vem som anses kunna bidra mer till den lokala ekonomin. Vem som bör få bosätta sig i staden blir alltså en politisk fråga och speglar politikernas ambition att utestänga vissa medborgare. Eftersom det politiska agerandets legitimitet grundas på delegering av makt från medborgarna genom återkommande val blir den diskurs som framkommer i materialet problematisk ur ett demokratiskt perspektiv eftersom det kan sägas indikera ett försummande av just de medborgare som politikerna är valda att representera.

Den andra centrala aspekten är den diskrepans mellan demokrati som ideal och praktik som Dahl menar är oundviklig inom demokratier. Dahl framhåller att demokrati bör ha sin utgångspunkt i principen om alla människors lika värde och demokrati måste innefatta mer än enbart en beslutsprocess. På grund av demokratins dynamiska karaktär och föränderlighet över tid är en diskussion om demokrati ständigt nödvändig. Sker inte detta finns risk för att demokratin reduceras till en beslutsprocess och själva grunden till demokratin riskerar att undermineras. Dahl påpekar att demokratiska institutioner i tidigt etablerade demokratier ofta kan påvisa tillkortakommanden vad gäller de grundläggande demokratiska principerna och menar att även etablerade demokratiska stater måste sträva efter att fördjupa den egna demokratin (1998, s. 99). Dahl menar, som tidigare nämnt, att avståndet mellan demokratiska ideal och demokrati i praktiken annars riskerar att bli för stort (1998, s. 188). Lundquist menar att det är tjänstemannen, i det här fallet de offentligt anställda i Landskrona stad, i egenskap av verkställare av politiken, som har det yttersta ansvaret för att den demokratiska värdegrunden efterlevs. Den diskurs som präglar materialet från Landskrona stad indikerar, utifrån Lundquist perspektiv, att ekonomivärden ges företräde i förvaltningen. Detta tar sig uttryck i den aktuella diskursen genom att fokus riktas mot ekonomisk tillväxt, stadsutveckling och att den kommunala skattebasen ses som avgörande för stadens förmåga att fullfölja sitt uppdrag. Vidare förmedlas en syn på medborgaren som en ekonomisk resurs som antingen bidrar till den kommunala verksamheten genom skatteintäkter eller dränerar den på bidrag. I enlighet med Lundquists resonemang indikerar detta en snedvridning i den

kommunala förvaltningen eftersom Lundquist menar att såväl ekonomivärden som demokrativärden måste beaktas i den offentliga verksamheten. Att tillskriva medborgare rollen som kund, klient eller skattebetalare är inte nödvändigtvis fel, enligt Lundquist, så länge detta inte medför att medborgarrollen åsidosätts. Människor är först och främst medborgare, och med denna roll följer ett antal rättigheter och skyldigheter som inte kan negligeras i en demokratisk kontext (Lundquist 1998, s. 62ff).

I regeringskansliets rapport framhålls att en genomgående respekt för alla människors lika värde skall genomsyra alla instanser i samhället. Det finns måhända ingen entydig tolkning av huruvida ett handlande skall anses ha skett i enlighet med ovan princip, men rapporten framhåller att nyckelorden *jämlikhet, jämställdhet, medmänsklighet och integritet* skall genomsyra all myndighetsutövning utförd av anställda i den offentliga förvaltningen (Regeringskansliet 2013, s. 20). Med utgångspunkt i ovan redovisade analys som tydligt indikerar att vissa medborgare prioriteras framför andra i den politiska diskursen kan det anses tveksamt huruvida denna värdegrund genomsyrar den kommunala förvaltningen i Landskrona. Att denna diskurs skulle vara begränsad till de aktuella dokumenten anses föga troligt eftersom uttalanden från tjänstemän på ledande positioner inom kommunen, vilka redovisats tidigare, förstärker den aktuella diskursen snarare än demeterar den.

Även Dahl betonar vikten av att förankra en demokratisk värdegrund inom den offentliga förvaltningen. Som tidigare påpekat vidhåller Dahl att en demokrati inte är demokratisk bara för att den kallar sig själv en demokrati, utan att en demokratisk värdegrund faktiskt måste prägla samhället för att rubriceringen skall anses vara korrekt (1998, s. 48). Om demokrati enbart begränsas till en beslutsprocess och att de demokratiska idealen inte beaktas riskerar vi, enligt Dahl, att inträda en period av demokratiskt förfall (1998, s. 188). Dahl menar att en demokratisk stat bör visa lika stor hänsyn till olika medborgares intressen oavsett den enskilda medborgarens kapacitet att göra sin röst hörd (1998, s. 69ff). Till följd av den marknadsanpassning som skett av offentlig verksamhet i Sverige har kommunens roll som välfärdsförmedlare försvagats till förmån för dess roll som möjliggörare av ekonomisk tillväxt (Mukhtar-Landgren 2005, s. 131). Denna förskjutning är tydlig i de medborgardiskurser som identifierats i dokumenten där medborgare som är beroende av försörjningsstöd benämns som en belastning för kommunen och en skattekraftig befolkning ses som nödvändig för att skapa ekonomisk tillväxt. Denna retorik medför att resursstarka medborgare, som anses bidra till den ekonomiska tillväxten, i högre grad kan anses ha inflytande över den lokala politiken.

Då den förnyelse som sker i Landskrona har flera likheter med det som Mukhtar-Landgren (2005) belyser i Malmö och som hon menar präglar postindustriella städer i varierande grad, är vad som sker i Landskrona ingenting unikt för staden i sig. Vad som dock är specifikt för Landskrona är dels den hårda diskurs som präglar offentliga dokument och dels det politiska klimatet. Niklas Karlsson, tidigare ordförande för kommunstyrelsen, beskriver det politiska

klimatet i stadshuset som präglat av slutenhet och anser att den stigmatiserande diskurs som präglar materialet bör ses som en hegemoni som präglar såväl staden i stort som den offentliga förvaltningen (Karlsson 2016). Karlsson menar att tjänstemannens uppgift i kommunen har reducerats till verkställare och går till och med så långt som att jämföra den offentliga förvaltningen i Landskrona med den demokratiska folkrepubliken Nordkorea:

Det var ju till och med så att tjänstemän vågade inte gå in till mig. Jag har haft kommunala tjänstemän hemma hos mig regelbundet, hos mig privat, för att prata om hur vi kan utveckla vår stad och idéer, tankar som de vill presentera för mig som de inte vågade göra i mitt tjänsterum i stadshuset. Därför att om andra såg att de gick in till oss så blev de brännmärkta, då kom chefen. Asså vad fan e detta? Detta är ju liksom Landskrona 2016. Man kan ju tro va fan det är Nordkorea, det är inte okej. (Karlsson 2016)

Att en person med nära anknytning till den offentliga förvaltningen i Landskrona beskriver det politiska klimatet i dessa ordalag indikerar att demokratin är försatt ur spel. Trots att undersökningen inte närmare studerat de demokratiska beslutsprocesserna i Landskrona stad är det tydligt att det förekommer en betydande diskrepans mellan demokrati som ideal och demokrati i praktiken. Som Dahl (1998, s. 188) framhåller måste demokratier alltid präglas av en strävan att minimera avståndet mellan demokrati som ideal och demokrati i praktiken. Detta gäller i synnerlighet representativa demokratier som består av en komplex förvaltning där politiska åtgärder grundas på informella förhandlingsprocesser mellan politiker, byråkrater och offentliga tjänstemän. Att belysa detta avstånd i den kommunala kontexten i Landskrona anses vara nödvändigt för att öppna upp för diskussion om hur detta avstånd kan minskas. Skulle detta inte ske är det tydligt att vad som sker i Landskrona är snubblande nära att inträda, vad Dahl benämner som, en period av demokratiskt förfall.

6 Sammanfattande diskussion

Studien har undersökt medborgardiskurser i offentliga dokument från Landskrona stad. Analysen har tagit formen av en diskursanalys utifrån Ulf Mörkenstams analysmodell som i nästa steg diskuterats utifrån demokrati. Syftet med undersökningen har varit att belysa skillnader mellan demokrati som ideal och demokrati i praktiken. Sammanfattningsvis kan ett antal slutsatser dras utifrån den för studien aktuella frågeställningen *Hur kan framställningen av medborgaren i offentliga dokument från Landskrona stad anses strida mot demokratiska ideal?*

För det första, resultatet från analysen indikerar ett försummande av just de medborgare som politikerna är valda att representera. Detta utmanar grundläggande förutsättningar för den representativa demokratin. Framför allt så framstår detta som problematiskt i förhållande till regeringsformens portalparagraf att all makt skall utgå från folket.

För det andra, det lokala medborgarskapet framstår i den aktuella kontexten som villkorat. Den stigmatiserande diskurs som identifieras i dokumenten ifrågasätter antaganden om alla människors lika värde vilket är essentiellt för demokrati. Kommunen agerar på uppdrag från staten och trots ett starkt kommunalt självstyre kan selektivitet gällande vilka som skall utgöra det framtida Landskrona inte rättfärdigas. Kommunen har i detta avseende inte befogenhet att vara selektiv vare sig det gäller andra svenska medborgare eller potentiellt framtida svenska medborgare utan skall verka med utgångspunkt i alla människors lika värde.

För det tredje, medborgarrollen kan inte reduceras till brukare av välfärdstjänster utan skall först och främst ses som medskapare av det demokratiska samhället och måste således inkluderas i den lokala politiken. Avslutningsvis kan studien konkludera att den demokratiska värdegrunden skall beaktas i den kommunala förvaltningen och negligering av denna riskerar att medföra att demokratin reduceras till en beslutsprocess. Demokratins kärna går förlorad om avståndet mellan demokrati som ideal och demokrati som praktik blir för stort och förvaltningen riskerar att inträda i en period av demokratiskt förfall. Det är tydligt utifrån studiens resultat att den kommunala demokratin måste återerövas och dess grundläggande aspekter förstärkas.

6.1 Slutsats

Det kan utifrån diskussionen konkluderas att den kommunala förvaltningen i Landskrona på flera punkter kan anses brista i sitt demokratiska agerande gentemot stadens medborgare. Det saknas dock belägg för att gå så långt som att hävda att kommunen som aktör agerar odemokratiskt. I enlighet med Dahl är vår ambition att denna studie trots detta skall bidra till att de demokratiska värdena i högre grad beaktas inom den offentliga förvaltningen i framtiden.

6.2 Förslag till vidare forskning

Under den forskningsprocess som resulterat i ovan analys har vi fått en inblick i den kommunala verksamheten i Landskrona och har då förundrats över det klimat som verkar prägla den offentliga verksamheten. Som tidigare nämnt har tendenser inom förvaltningen antytt att demokrati har reducerats till en beslutsprocess. Och vidare som informantundersökningen antydde finns det en tendens att viktiga beslut fattas utanför de demokratiska församlingarna och under informella förhandlingar. För vidare forskning vore det av intresse att studera beslutsprocesser inom förvaltningen för att undersöka i vilken grad dessa kan anses vara demokratiska eller huruvida den demokratiska beslutsprocessen kringgås.

Det vore även intressant att undersöka vem som har makten i förvaltningen. Vi har stött på indikationer på att flera offentligt anställda valt att lämna sina poster under tveksamma omständigheter när det uppstått meningsskiljaktigheter i relation till kommunstyrelsens ordförande Torkild Strandberg och stadsbyggnadsnämndens ordförande Börje Andersson. Detta kommer exempelvis till uttryck i artikeln *Därför fick stadsdirektören sparken* skriven av Elin Wrethov den 14 januari 2013 i Helsingborgs Dagblad samt i artikeln *Stadsdirektör Öström säger upp sig* skriven av Per Eeg-Olofsson den 17 april 2015 i Lokaltidningen Landskrona Svalöv. Slutligen vore det av intresse att studera i vilken grad Sverigedemokraternas ökade väljarstöd och inträde i kommunfullmäktige påverkat eller styrt de aktuella diskurser som presenterats i denna studie.

7 Referenser

7.1 Tryckta och elektroniska källor

- Bacchi, Carol (2010) Foucault, Policy and Rule: Challenging the Problem-Solving Paradigm. Aalborg: Institut for Historie, Internationale Studier og Samfundsforhold, Aalborg Universitet. (FREIA's tekstserie; No. 74).
- Bacchi, Carol (2012) "Introducing the 'What's the Problem Represented to be?' approach" i Bletsas, Angelique. & Beasley, Chris. (red.) (2012). *Engaging with Carol Bacchi [Elektronisk resurs] : strategic interventions and exchanges*. Adelaide: University of Adelaide Press www.adelaide.edu.au/press/titles/engaging/engaging-ebook.pdf
- Beaten, Guy & Listerborn, Carina (2015) *Renewing urban renewal in Landskrona, sweden: pursuing displacement through housing policies*. Geografiska annaler: series B, Human Geography 97 (3): 249-261
- Bergström, Göran & Boréus, Kristina (red.) (2012). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. 3., [utök.] uppl. Lund: Studentlitteratur
- Brandt, Mikael (2011), *Han vill flytta bidragstagare och riva hus*. Helsingborgs Dagblad 24 januari.
- Dahl, Robert A. (1998). *On democracy*. New Haven: Yale University Press
- Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik & Wängnerud, Lena (red.) (2012). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 4., [rev.] uppl. Stockholm: Norstedts juridik
- Hansson, Tove (2015) *Hårdare krav på Landskronahems hyresgäster*. Svt Nyheter. 8 september. www.svt.se/nyheter/lokalt/helsingborg/landskronahem-skarper-sin-hyrespolicy
- Karlsson, David & Montin, Stig (2013) Solving Municipal Paradoxes: challenges for the Swedish local democracy. i Wilhelm Hofmeister (red.). *Panorama: Insights into Asian and European Affairs* 2 (2012): s. 125-137.
- Lundquist, Lennart (1998). *Demokratins väktare: ämbetsmännen och vårt offentliga etos*. Lund: Studentlitteratur.
- Mukhtar-Landgren, Dalia (2005) Den delade staden - välfärd för alla i kunskapsstaden Malmö. *Fronesis* nr 18 , s. 120-131.

- Mörkenstam, Ulf (1999). *Om "Lappernes privilegier": föreställningar om samiskhet i svensk samepolitik 1883-1997*, Diss. Stockholm: Stockholms Universitet
- Nilsson, Truls & Andersson, Joakim (2015) Vålavlönade fyller inte kommunkassan. *Helsingborgs Dagblad*, 25 Oktober.
- Regeringskansliet (2013) *Den gemensamma värdegrunden*. [Ny utgåva] Stockholm: Värdegrundsdelegationen, Regeringskansliet SFS 1974:152. *Kungörelse om beslutad ny regeringsform*.
- Sundelin, Anders (2010) Han slog sd i Landskrona. *Fokus*. 9 November.
- Sydsvenskan (2012) Landskronas plan Staden som vill bli som andra. *Sydsvenskan*. 23 September.
- Teorell, Jan & Svensson, Torsten (2007). Att fråga och att svara: samhällsvetenskaplig metod. 1. uppl. Stockholm: Liber
- Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise (2000). Diskursanalys som teori och metod. Lund: Studentlitteratur

7.2 Informant

- Karlsson, Niklas (2016); Riksdagsledamot för Socialdemokraterna och tidigare ordförande för kommunstyrelsen i Landskrona 2003-2006, Intervju 2 maj, Landskrona stadsbibliotek

7.3 Primärmaterial

- Landskrona stad (2008) *Rädda Landskrona*. Kommunalråden. Landskrona: Landskrona kommun. 28 maj. www2.landskrona.se/kommun/ks/ks/handlingar/2008/06/Stadsutveckling%20Landskrona.pdf
- Landskrona stad, (2010a) *Rädda Landskrona - sista chansen*. Kommunalrådets kansli, Landskrona: Landskrona stad. 13 juni. www.landskrona.se/Documents/Landskrona/Documents/Projekt/kommunalradens_fp_m_%20inledning.pdf
- Landskrona stad, (2010b) *Landskrona Vägval - antingen eller....* Landskrona: Landskrona stad. 2 mars. www.landskrona.se/Documents/Landskrona/Documents/Projekt/stadsdirektorens_rapport_femitolv.pdf
- Landskrona stad (2012) Landskrona Vägval - Centrum/Öster. Stadsledningskontoret. Landskrona: Landskrona stad, 16 augusti.

www.landskrona.se/documents/landskrona/documents/media/komplett%20landskronas%20vagval%20centrum%20oster%20a%202.pdf

8 Bilaga 1

Intervjuguide

Intervjun inleddes med att berätta om studiens syfte och frågeställning samt upplägget för intervjun. Vidare tillfrågas Karlsson huruvida han accepterar att bli inspelad och huruvida han önskar att bli anonymiserad i den färdiga produkten, vilket han svarade nekande till.

Tema 1: Landskrona - nu och då

Berätta lite om ditt Landskrona...

Om du kollar tillbaka på din tid som politiker i Landskrona, hur skulle du beskriva stadens utveckling?

Vad har förbättrats i Landskrona?

Är det någonting som blivit sämre?

Vad tror du ligger bakom eventuell förändring?

Tema 2: Rädda Landskrona

Vad är dina tankar kring Landskronas Vägval?

Vad är det som Landskrona skall räddas från?

Landskronas Vägval antogs i kommunfullmäktige år 2012, vad anser du att de direkta konsekvenserna av detta blev?

Hur har handlingsprogrammet, som fortsatt framställs som centralt i den översiktliga planeringen av Landskrona, påverkat kommunens arbete på längre sikt?

Tema 3: Medborgaren

Hur ser du på att det i Landskronas Vägval uttrycks en önskan om att skapa en stad för att locka till sig nya resursstarka medborgare?

Vad tycker du om den medborgardiskurs som framställs i Landskronas Vägval?

Bör inte kommunens primära fokus riktas mot att stärka de medborgare som redan bor i staden?

Men hur kan det rättfärdigas att ett politiskt dokument i en demokrati så tydligt uttrycker att vissa medborgare är *mer önskvärda i staden* än andra?

Hur kan denna önskan förstås i förhållande till principen om allas lika värde?

I Vägval Landskrona åtskiljs medborgare som “etniska svenskar” med “svensk bakgrund” och de med “utländsk bakgrund”, hur tror du att en sådan diskurs påverkar den sociala integrationen i Landskrona?

Tema 4: Kommunens demokratiska uppdrag

Vad anser du ingår i en kommuns demokratiska uppdrag?

Vad anser du borde ingå i det demokratiska uppdraget?

Hur väl anser du att Landskrona fullföljer denna uppgift?

Vad skulle kunna göras annorlunda?

Tema 5: Blicka framåt

Vilka utmaningar ser du i Landskrona (eller Skåne) idag?

Hur kan Landskrona lösa de utmaningar som staden står inför idag?

Finns det någonting som lämnas oproblematiserat med framställningen av Landskrona och stadens utmaningar?

Avslutande fråga:

Finns det något mer som du skulle vilja tillägga?